

מבשר טוב

קידוש

פרשת חיי שרה תשפ"א

עיה"ק ירושלים ת"ו

מאמר עשה חסד עם אדוני אברהם

"וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקֵי אַדְוֹנֵי אַבְרָהָם, הִקְרָה נָא לְפָנַי הַיּוֹם, וְעֲשֵׂה חֶסֶד עִם אַדְוֹנֵי אַבְרָהָם וְגו'" (כד, יב).

מבואר, תפילתו של אליעזר בדבר הצלחת השליחות אשר שלחו אברהם אבינו ע"ה, להביא השידוך ליצחק. ועל כך היה מאריך בתפילתו בבקשת החסד מהשי"ת, ובהוראת הסימן אשר ביקש בהשקאת הגמלים.

והנה תיכף מתחילת יציאתו לשליחותו כבר ראה אליעזר עין בעין שמלווה אותו סייעתא דשמיא מיוחדת בהצלחת השליחות. כאשר תיכף ביציאתו לדרכו קפצה לו הארץ, כד"א (כד, מב): "ואבא היום אל העין". ופירש רש"י: "היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ".

וכן בכל מהלך שידוך זה ראה הצלחה מופלגה, שהכל מתנהל למישרים בקלות ובזריזות על הצד היותר טוב. ונוכח לראות שמן השמים מסייעים בידו הרבה, וכוח תפילתו של אברהם אבינו המשלח פועלת בכל מעשיו. שכן כבר הקדים אברהם אבינו את תפילתו לשידוך זה בטרם יצא לשליחותו, כד"א (לעיל כד, ז) "ה' אלקי השמים, אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי וגו', הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם". – ואף על פי כן נעמד אף אליעזר מצידו לבקש ולהתפלל על הצלחת זה השידוך, ולא סמך עצמו על מה שראה בעליל שיש כאן הצלחה מיוחדת כשהכל מתנהל למופת. וכל כך היה הדבר ברור ומוחלט לעין כל שמן השמים מסייעים בידם, שאפילו לבן ובתואל הכריזו בנחרצות כי "מה' יצא הדבר" (פסוק נ).

ואף על פי כן, היה אליעזר מצד עצמו שופך שיח ומתפלל לפני השם יתברך להצלחת שליחותו, כמ"ש "הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדוני אברהם". ובפרט שמבקש כאן על עשיית החסד עם אברהם, והלא אברהם עצמו שורש מידת החסד, והוא עמוד החסד ועל ידו מושפעים כל החסדים שבעולם, ובוודאי פשוט שעושה עימו השי"ת חסדים טובים. – ועם כל זאת, היה אליעזר נעמד לשטוח תפילתו לפני בעל הרחמים, בדבר שניכר וברור לעין שהוא מלווה בחסדים טובים, כמי שהצלחה כבר בידו, וצריך ביאור.

והנראה בזה, דהנה אמרו בגמרא פ"ג דמועד קטן (יח:): "אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי, מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים, מה' אשה לאיש. – מן התורה דכתיב (שם) 'ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר' מן הנביאים דכתיב (שופטים יד, ד) 'ואביו ואמו לא ידעו כי מה' היא', מן הכתובים דכתיב (משלי יט, יד) 'בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת'".

והיינו שכל ענין הזיווגים והשידוכים נתון בידו יתברך, כי הקב"ה מזווג זיווגים, וכדילפינן מפסוקי פרשא דידן "מה' יצא הדבר".

אולם אף כי בוודאי כל הענין השידוכים בא ממנו יתברך, בעינא דאשגחותא מיוחדת להתאים בת פלוני לפלוני. – מכל מקום עינינו הרואות שלא כל אנפין שווין בה, וישנם שידוכים שקשה מאוד להגיע אליהם, ולא כל השידוכים מתנהלים בקלות ובמהירות גדולה כל כך כזיווגו של יצחק בפרשתנו. וכל שידוך ושידוך לפי עניינו מתגלגלים לפעמים זמן רב, ולפעמים הצעות רבות, עד שזוכים לראות בהצלחת השידוך. וכענין שאמרו בריש סוטה (ב):

”אמר רבה בר בר חנה אמר ר’ יוחנן, וקשין לזווגן כקריעת ים סוף, שנאמר (תהלים סח, ז) אלקים מושיב יחידיים ביתה, מוציא אסירים בכושרות”.

ולפיכך נצרך לו לאליעזר לשפוך את תפילתו להצלחת החסד, ולא סמך עצמו על תפילתו של אברהם בלבד, ואף על מה שראה בעיניו ההצלחה והסייעתא דשמיא שמלווה אותו, כי עדיין צריכים אנו תמיד לרחמים וחסדים עד גמרו של דבר על הצד היותר טוב, ותמיד ייתכנו קשיים ועיכובים שצריכים רחמים וחסדים להגיע אל הדבר הנכון.

בפרט בשידוך זה ששלחו אברהם אבינו, בהיותו שונה מכל העולם באמונת אלקי עולם. כמ”ש שלכן נקרא (בראשית יד, יג) ”אברהם העברי”, שהוא מעבר אחד וכל העולם מעבר אחר. שכולם היו עובדי עבודה זרה, והיה צריך למצוא בת זוג שתראה להתאים עצמה לאמונתו ודרכי חייו בעבודת השם יתברך. ומה גם שאף אליעזר עצמו היתה לו בת שהיה חפץ שתינשא ליצחק, ונצרך לדחקו מחמת שבני ברוך ואתה ארור ואין ארור מדבק בברוך (רש”י להלן פסוק לט). – ונמצא שיייתכנו מפריעים רבים ומניעות מצדדים שונים, שיהיה קשה לזווג ליצחק את בת זוגו, ואף בתואל עצמו היה רוצה לעכב בדבר כנודע, וגם לאחר שכבר הסכימו בדבר היו עוד רוצים לעכבה במאמר (פסוק נה) ”תשב הנערה אתנו ימים או עשור וגו”.

ומכל זה מובן שנצרכו לרחמים וחסדים גדולים שיעלה ויצליח הזיווג כהוגן, ויתנהל הכל במדויק כנצרך לו ליצחק אבינו ע”ה במהרה ובהצלחה גדולה כזו.

ולפיכך על אף שאברהם אבינו עמוד החסד בעולם, ועל ידו משתלשלים כל החסדים בעולם, היה צריך עדיין לבקש שיהיו החסדים מגולים ונראים.

כי יש לפעמים חסדים נסתרים, שאף כי המה חסדים לאדם, מכל מקום אין החסד ניכר בהם בגלוי, ונקראים חסדים נסתרים. כמ”ש בברכת מודים: ”נודה לך ונספר תהילתך כו’, ועל נסיך שבכל יום ויום עמנו, ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת, ערב ובוקר וצהריים”.

והיינו, כי בוודאי מוקפים אנו תמיד בחסדים שמשפיע השי”ת עלינו בעצם קיומנו, ובכל השפעות שנשפעים אלינו. אבל פעמים רבות אלו הם חסדים הנסתרים, שאינם נגלים ואינם ניכרים כחסדים, והאדם אינו מבין ואינו רואה הטוב והחסד הגנוז בהם.

ולפיכך נצרך לו לאליעזר לבקש על אותם חסדים שיהיו חסדים מגולים וברורים לעין כל, ולא כחסדים נסתרים.

ואכן נתקבלו התפילות וזכו לחסדים מגולים וברורים מן השמים, שהיה החסד נפעל בהצלחה טובה וברורה, בקלות ובמהירות בבירור מן השמים. – עד שהיו הכל מכריזים, ואפילו לבן ובתואל הודו בדבר ואמרו ”מה יצא הדבר”, והיה ניכר ונראה בחסדים הנגלים שהשפיע השי”ת ברוב חסדו וטובו, להצלחת אותו שידוך מן השמים.

והדברים אמורים ותואמים יפה לענין הך שמחה דידן, שכל מבין רואה בבירור בהצלחת זה השידוך, שיש בו רחמים וחסדים מגולים מן השמים, שהראה השי”ת בבירור לעין כל גודל הרחמים והחסדים בהצלחה היפה של הך שמחה דידן.

וכבר ייסד אא”ז זצוקללה”ה בתולדות אדם (פרשת חוקת) שאחר הצרה הבאה לאדם רח”ל נשפעים רחמים וחסדים. וזל”ק: ”כמו שאמר הרב הקדוש מלובלין זצלה”ה זי”ע, שאחר כל צרה שלא תבוא, בא פרנסה ושפע גדולה להדור, כי ’מצפון תפתח הרעה רח”ל (ירמיה א, יד), ו’מצפון זהב יאתה’, (איוב לז כב). והכוונה גם כן, כי אחר שהדינים נמתקים בשרשם, ממילא נמשכים משם כל הטובות” עכלה”ק.

ואף בשמחת זה השידוך דנן, זכו לרחמים וחסדים מגולים ונגלים, שאחר הצרה נמתקו הדינים, כי ’מתוך צרה המציאם פדות ורווחה’, וזכו לחסדים מגולים מן השמים.

ובכן צריכים אנו להוסיף בתפילה וצלותא רבתא על המשך הצלחת הזיווג, כפי שנתבאר שגם בעת שרואים בחוש חסדי השי”ת עמנו, והכל התנהל בחסד מגולה צריכים להוסיף תפילות להמשך ההצלחה.

וכמובן אין סופו של דבר רק בהצלחת עצם מציאת השידוך, אלא אף בכל ההצלחה הנצרכת אחר כך שיעלה הזיווג יפה יפה, בשלום ובשמחה. וכמ”ש (תנא דבי אליהו רבה פרשה י) איזו היא אשה כשרה, שעושה רצון

בעלה. "ומה נשתנה אשת חבר הקיני מכל הנשים כולן, שבאתה תשועה לישראל על ידיה. אמרו, אשה כשירה היתה, ועושה רצון בעלה היתה, מיכן אמרו אין אשה כשירה אלא העושה רצון בעלה" ע"כ.

ומדויק הלשון שעושה "רצון" בעלה, לא רק שעושה את דברו ומאמרו, אלא יודעת להבין בבינתה היתרה מהו 'רצון' בעלה בכל דבר, ואין צורך לומר לה בפירוש, כי מעצמה כבר יודעת ומבינה להשכיל מהו רצון בעלה בכל דבר, זו היא אשה כשרה שראויה להביא התשועה על ידה.

ותו פירשו בה, איזו היא אשה כשרה שעושה רצון בעלה, כלומר שעושה בו את הרצון. שבחכמתה נוטעת ומגלת בו את הרצון לטוב, והרי היא מטפחת ומגלת בו את הרצון והתשוקה לתורה ועבודת השם יתברך. כדוגמת רחל אשת רבי עקיבא, שהפיחה והגדילה בו את הרצון לתורה.

וההצלחה הנצרכת בכל שידוך היא בין בגשמיות ובין ברוחניות, שיהיה הבית נאמן לה' ולתורתו כדת של תורה ויראת שמים. וכבר נודע מאמר העולם בעצת יתרו למשה למנות דיינים שהם (שמות יח, כא) "יראי אלקים אנשי אמת שונאי בצע", והנה בפרטם אתה מוצא שלא נזכר בהם 'יראי אלקים', כד"א (דברים א, טו) "ואקח את ראשי שבטיכם, אנשים חכמים וידועים, ואתן אותם ראשים עליכם". ואילו 'יראי אלקים' לא נאמר בהם, עיין רש"י על אתר. - אך לדעת נאמנה מיהו 'ירא אלקים' זאת נודע רק להשי"ת ולאשתו...

ובכן צריכים אנו תפילות ותחינות שתלווה אותם ההצלחה הטובה בכל דבר ודבר, הן ברוחניות והן בגשמיות. על דרך שהיה הרבי הק' מלובלין זצוקללה"ה נוהג לברך את אנשי שלומו כשהיו נפרדים ממנו בברכת "הצלחה". ופעם נשאל על כך מדוע מברך את ישראל רק בהצלחה בלבד, ואינו מוסיף להם ברכות בבנים ובפרנסה ובריאות וכיוצא. וענה הרבי ופירש בחכמה, שענין ההצלחה כולל בתוכו הכל בכל מכל כל, כי בכל דבר ודבר צריך שתחול בו 'הצלחה', הן בגשמיות והן ברוחניות, ובהעדר ההצלחה שום דבר שבעולם לא יעלה ולא יתברך, ולכן יש בברכת 'הצלחה' את כל הברכות שבעולם.

ולענ"ד הוספתי, שתהיה 'הצלחה' בלי בעיות, כאשר פעמים רבות רואים אמנם 'הצלחה', אבל היא מלווה עם בעיות שונות וד"ל, ועל כך יש לברך ולהתפלל שתחול ההצלחה בכל דבר בלא שום בעיות חלילה.

כן יתן השי"ת, שכפי שהתחיל השפע בחסדים ורחמים מגולים הנשפעים מן השמים בטוב וחסד הנגלה, כן תמשיך השפעת החסד לבני המשפחה בחסדים הנגלים.

שיזכה החתן דנן להעמיד בית נאמן בישראל, בית של תורה וחסידות, ובית של מידות טובות, ובשפע הברכה וההצלחה בחסדים מגולים. וכן תמשיך בהם השפעת החסד הנגלה לשאר בני המשפחה, בכל הנצרך לטובה.

ובכן נזכה מהרה לחסדים הנגלים והמקווים, בחסד הגדול שבגאולתם של ישראל ובביאת גואל צדק, במהרה בימינו, אמן.